

رسالة محمد

مدرس : حسین حیدری

دبیر مطالعات اجتماعی دبیرستان نمونه دولتی شهید مطهری

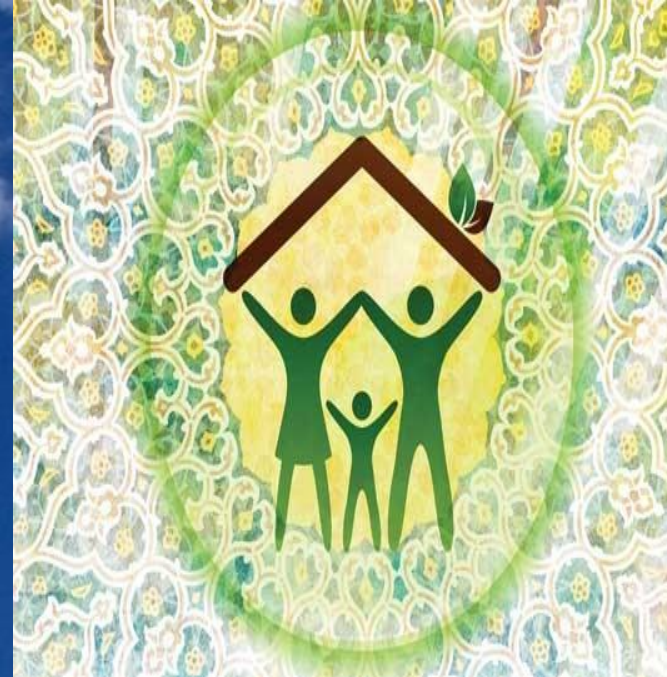
ناحیه یک کرج

با سپاس از تهیه کننده پاورپوینت :
خانم فاطمه سیل سفور

درس ۱۹

کارکردهای خانواده

اهداف درس ۱۹ : کارکردهای خانواده

- ۱- هدف از ازدواج و تشکیل خانواده را توضیح دهند.
- ۲- چهار مورد از ارزش ها و کارکردهای مهم خانواده را نام ببرند.
- ۳- منظور از رشد کمالات انسانی در کارکردهای خانواده چیست؟
- ۴- تأثیرات فرزندآوری و تجدید نسل بر خانواده را شرح دهند.
- ۵- حمایت و مراقبت در خانواده شامل چه مواردی می شود نام ببرید.
- ۶- تأثیرات محبت و عاطفه را در خانواده بیان کنند.
- ۷- چگونگی مراقبت از اعضای خانواده را شرح دهند.
- ۸- نحوه رفع نیازهای مادی اعضای خانواده را توضیح دهند.
- ۹- جامعه پذیری یا همان تربیت در خانواده را شرح دهند.

دانش آموزان باید :

تشکیل خانواده

بنیان خانواده بر ازدواج استوار است.

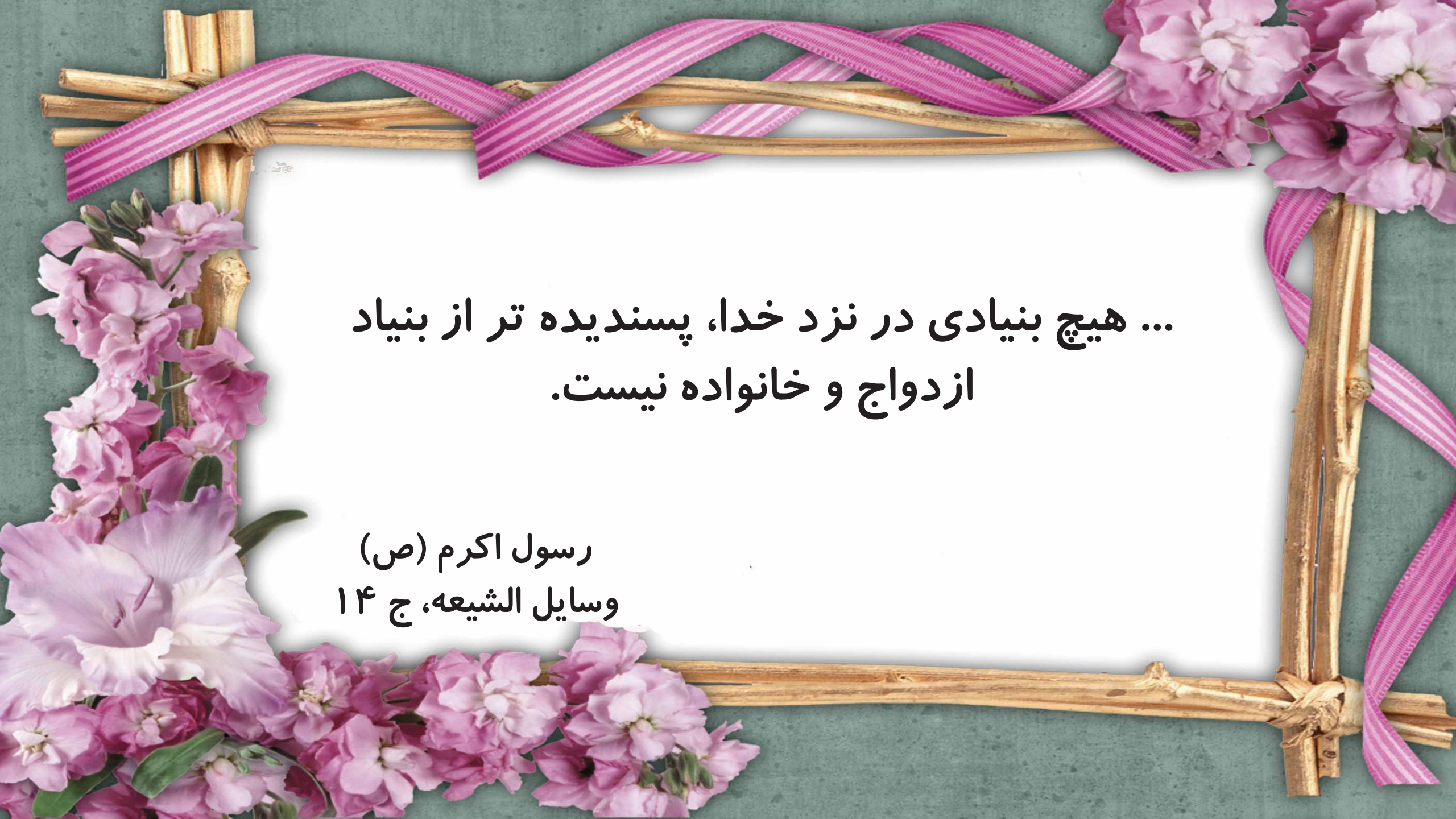
ازدواج (نکاح) پیمانی است که به موجب آن **یک زن و مرد** در زندگی با هم شریک و متحد می شوند و خانواده ای را تشکیل می دهند.

هدف نکاح تشکیل خانواده است.

تمایل به تشکیل خانواده و داشتن فرزند در نهاد انسان گذاشته شده و تشکیل زندگی خانوادگی، امری طبیعی و فطری و براساس نظام خلقت است.

... هیچ بنیادی در نزد خدا، پسندیده تر از بنیاد
ازدواج و خانواده نیست.

رسول اکرم (ص)
وسایل الشیعه، ج ۱۴

رشد کمالات انسانی

خانواده، واحد بنیادین جامعه و کانون رشد و تعالی انسان است.
زن و مرد مانند دو بخش از یک تصویر زیبا هستند که با ازدواج یکدیگر را تکمیل می کنند.

زندگی مشترک با تمام فراز و نشیب هایش باعث تقویت معنویت و اخلاق پسندیده زن و مرد و همچنین باعث آرامش در محیط زندگی می گردد.

فرزندآوری و تجدید نسل

یکی از مهمترین کارکردهای خانواده در طول تاریخ، فرزندآوری بوده است.

تقویت بنیان خانواده

تداوم نسل انسان

توسعه و استحکام خانواده

برکت برای خانواده

نشاط اعضای خانواده

اولین شرط بقای هر جامعه ای، جمعیت آن است.

بدون وجود جمعیت کافی در یک جامعه، فعالیت های آن دچار اختلال می شود.

در صورتی که جمعیت یک جامعه منقرض گردد، آن جامعه، نابود می شود و از بین می رود.

حمایت و مراقبت

نیاز به مهر و محبت یا نیاز عاطفی از نیازهای اساسی انسان است.
خانواده، مهمترین کانون حمایت و مراقبت عاطفی از افراد است.

مهر و محبت والدین به یکدیگر و والدین به کودکان موجب آرامش در کانون خانواده می شود.

کودکان از سال های نخستین زندگی خود در آغوش گرم پدر و مادر با مهربانی و محبت آشنا می شوند و با پرورش یافتن در دامن آنها، مهربانی و از خود گذشتگی و نیکوکاری را می آموزند.

اعضای خانواده از یکدیگر مراقبت می کنند.

نوزاد انسان بر خلاف حیوانات ← ناتوان در برطرف کردن نیازهای زیستی و بدنی

نیاز به مراقبت برای ادامه زندگی

از سوی دیگر، انسان ها در **دوره سالمندی** نیز دچار **ضعف و ناتوانی** می شوند و بدون مراقبت، قادر نیستند خود را به خوبی اداره کنند.

علاوه بر دورهٔ کودکی و سالمندی، در میانهٔ این دو دوره نیز اعضای خانواده در شرایط مختلف مانند بیماری یا حوادث به مراقبت از یکدیگر نیاز پیدا می کنند.

رفع نیازهای مادی

اعضای خانواده به خوراک، پوشاک، مسکن و وسایل زندگی نیاز دارند.

رفع نیازهای مادی و اقتصادی خانواده برعهدهٔ سرپرست خانواده، یعنی پدر، است.

هرچند امروزه در شهرها و روستاها، عدّه ای از زنان نیز دوش به دوش مردان با فعالیت های اقتصادی و کسب درآمد در رفع نیازهای خانواده مشارکت و همراهی می کنند.

جامعه پذیری و تربیت
اعضای خانواده

هر فرد در جامعه ای متولد می شود و آن جامعه او را به عنوان عضو تازه خود می پذیرد و
برایش شناسنامه صادر می کند؛ یعنی بخشی از هویت اجتماعی او را تعیین می کند.

انتقال عقاید، ارزشها و هنجارها و نمادهای از جامعه به افراد

یادگیری توسط افراد جامعه برای زندگی کردن

اجتماعی شدن، هم نیاز فرد و هم نیاز جامعه است.

تداوم جامعه

شکل گیری هویت و شخصیت افراد

اجتماعی شدن در سراسر زندگی فرد رخ می دهد اما مهم ترین مرحله آن دوران اولیۀ زندگی افراد در خانواده است

نه تنها پدر و مادر در اجتماعی شدن فرزندان نقش دارند، بلکه فرزندان نیز در اجتماعی شدن والدین خود مشارکت می کنند.

وقتی پدر و مادر صاحب فرزند می شوند، به تدریج یاد می گیرند چگونه از او مراقبت کنند، او را پرورش دهند و تربیت کنند.

به عبارت دیگر، آنها هم تجربه های تازه ای را آغاز می کنند و تولد کودک بر شکوفایی استعدادهای آنها و چگونگی رفتارشان تأثیر می گذارد.

فرایند اجتماعی شدن هم به طور مستقیم و هم به طور غیرمستقیم صورت می گیرد.

فرزندان در جریان فعالیت های روزانه، برخی رفتارها را به طور تقلیدی و بدون آنکه آگاهی و توجه داشته باشند، از پدر و مادر و اعضای خانواده می آموزند

اما برخی رفتارها و عقاید و هنجارها را خانواده به طور مستقیم به فرزندان آموزش می دهد.

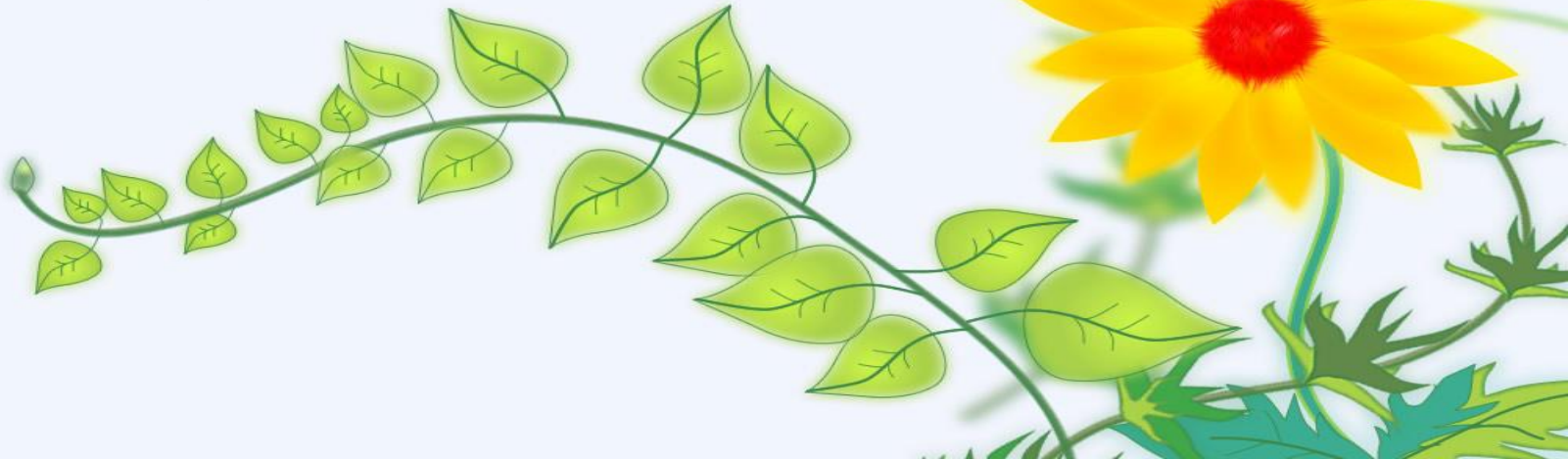
یکی از کارکردهای مهم و اساسی خانواده، تربیت اعضای خانواده است.

والدین نه تنها مسئول رفع نیازهای عاطفی و زیستی و معیشتی فرزندان هستند بلکه وظیفه مهم تربیت اخلاقی، معنوی و دینی آنها را نیز بر عهده دارند.

یک خانواده سالم می تواند در دامن خود فرزندان مؤمن، پرهیزگار و پایبند به اصول اخلاقی تربیت کند.

خانواده ها به روش های مختلفی اعضای خانواده را اجتماعی می کنند؛ مثلاً والدین:

دلایل خوبی و بدی رفتارها را برای فرزندان خود بازگو می کنند و عقاید، ارزشها و هنجارهای جامعه را برای آنها شرح می دهند.

رفتارهای پسندیده فرزندان را تشویق و تحسین می کنند و با ابراز
علاقه، قدردانی، خرید هدیه و مانند آن، فرزندان را به تقویت و تداوم
آن رفتارها، تشویق می کنند.

تشویق

با نشان دادن نارضایتی، بی‌اعتنایی، خودداری از صحبت کردن
با محبت و یا محروم کردن فرزندان از برخی مزایا و ... از
تکرار رفتارهای ناپسند آنان جلوگیری می‌کنند.

تنبيه

به نظر می رسد،

والدین به تناسب شرایط و موقعیت ها از این روش ها استفاده می کنند.

پاپان